

Echinopsis huascha (F. A. C. Weber) H. Friedrich et G. D. Rowley, I.O.S. Bull. 3: 95, 1974.

Basionym:

Cereus huascha F. A. C. Weber, Monatsschr. Kakteenk. 3: 151, 1893.

Synonyma:

Trichocereus huascha (F. A. C. Weber) Britton et Rose, The Cactaceae 2: 142, 1920.

Helianthocereus huascha (F. A. C. Weber) Backeb., Cact. Succ. J. (US) 23: 48, 1951.

Lobivia huascha (F. A. C. Weber) W. T. Marshall, Cact. Succ. J. (US) 141, 1957.

Soehrensia huascha (F. A. C. Weber) Schlumpb., Cact. Syst. Init. 29: 5, 2013.

V seznamu synonym jsou uvedena pouze ta nejznámější, jsou jich desítky včetně variet.

Druhové jméno *huascha* má původ v jazyce původního indiánského obyvatelstva a zřejmě je to pojmenování pro kaktusy. Huascha je rovněž nevýznamné sídlo v provincii Córdoba.

Popis (morfologická charakteristika)

Stoněk sloupovitý, vzpřímený, někdy poléhavý, od báze rozvětvený, tvořící trsy, dorůstající výšky 1–1,5 m, široký 40–80 mm. Žebra v počtu 12 až 18, nízká, zaoblená. Areoly kruhové, bělavé až nahnědlé, vzdálené od sebe 5–10 mm. Trny jehlovité, špinavě žluté až nahnědlé; okrajové v počtu 9–11, 8–15 mm dlouhé, paprskovitě rozprostřené; středové 1–3, 20–60 mm dlouhé, silnější a delší než okrajové. Květy denní, vyrůstají z horní části stonku, bez vůně, trychtýřovité až zvonkovité, žluté, červené, oranžové i téměř bílé, 70–100 mm dlouhé a 60–70 mm široké, květní trubka olivově zelená, porostlá dužinatými, špičatými šupinami a bělavými, nahnědlými až černými vlásky v paždí šupin; vnější okvětní lístky špičaté, olivově zelené; vnitřní okvětní lístky jazykovité, 60 x 25 mm, zašpičatělé na konci. Nitky tyčinek bledé až načervenalé, prašníky bělavě žluté; čnělka narůžovělá až bledá, laloky blizny světle žluté. Zralé plody žlutozelené až načervenalé, se šupinkami a vlásky, široké až 30 mm, s přetrvávajícím zaschlým okvětím, dužina šťavnatá. Semena kulovitá, 0,9 až 1,2 mm velká, matně lesklá.

Vnitrodruhová variabilita

V literatuře se uvádějí četné variety tohoto variabilního druhu. Mezi nejznámější patří:

var. *rubriflora* z provincie Catamarca s červenými květy a útlejšími stonky a světlejší pokožkou,

var. *grandiflora* s většimi květy,

var. *robusta* rostoucí ve vyšších nadmořských výškách s hrubšími stonky a výraznějším otrněním,

a mnoho dalších jako např. var. *auricolor*, var. *flaviflora*, var. *catamarcensis*. Jsou to však jen lokální formy základního druhu.

Ekologie a rozšíření

Za typovou lokalitu v protologu je považována Yacutala v provincii Catamarca. Sběry pocházely z konce 19. století a měly červené květy. Druh roste na severu Argentiny v provinciích Catamarca, Tucumán, La Rioja, Salta a Jujuy. Ritter ve své práci udává naleziště nedaleko města Andalgalá v provincii Catamarca. Na mnoha místech rostou rostliny s květy stejné barvy, ale jsou i lokality, kde vedle sebe rostou žlutě i červeně kvetoucí, jako například Anillaco v prov. La Rioja, odkud je i obrázek. Terén je většinou kamenitý, nadmořská výška od 600 do téměř 2000 metrů. Rostou na volném terénu, ale i pod vyšší vegetací tvořenou křovinami rodu *Prosopis*, akáciemi a jinými. Doprovodná kaktusová flóra je vzhledem k rozsahu areálu mimořádně bohatá, především jsou to druhy rodu *Gymnocalycium*.

Poznámky

Echinopsis huascha je v našich sbírkách stále spíše známý jako *Trichocereus huascha*, případně *Heliathocereus* či *Lobivia huascha*. Z hlediska taxonomického lépe *Echinopsis*, protože květy jsou denní, na rozdíl od rodu *Trichocereus* a květní trubku mají delší než příslušníci rodu *Lobivia*. Většina původních nálezů Spegazziniho a Webera z konce 19. století byly rostliny s červeným květem. Postupně se ale nacházely populace s čistě žlutými květy, jak jsme je viděli např. před Los Nacimientos a u Hualfín v prov. Catamarca, a dokonce i bíle kvetoucí populaci v Cuesta La Chilca v téže provincii. Barva květu u tohoto druhu je nepodstatná pro stanovení dalších variet či subspecií.

Literatura

Backeberg C.: Die Cactaceae 2: 1328, 1959.

Britton N. L., Rose J. N.: The Cactaceae 2: 142, 1920.

Ritter F.: Kakteen in Südamerika 2: 437–439, 1980.

Rowley G. D.: Reunion of the genus *Echinopsis*. IOS Bulletin. Journal of the International Organization for Succulent Plant Study 3: 94, 1974.

Pěstování

Echinopsis huascha je ve sbírkách oblíbenou rostlinou pro své velké květy, které se při dobrém pěstování objevují již po několika letech od výsevu. Na rozdíl od jiných „tzv. *Trichocereus*“ kvete již ve velikosti 20 až 30 cm, v období růstu rostliny pravidelně hnojíme. Při dobré výživě naroste za rok až o 15 cm délky. V létě pěstujeme na slunečném místě, zimujeme nasucho, při teplotě okolo 5 °C, což stimuluje tvorbu květů. Krátkodobě snese i teploty kolem –5 °C. Substrát by měl být propustný, i když tento druh není zdaleka tak citlivý na přemokření. Proto se osvědčil i jako podložka při roubování jiných jihoamerických kaktusů. Rostliny rostou zpočátku jako solitéry a od výšky asi 20 cm začnou postupně bohatě odnožovat. Odnože lze bez problémů zakořeňovat. Semena klíčí dobře, semenáče rychle rostou, barva květu v dospělosti nemusí odpovídat původní barvě mateřské rostliny. Pro velikost květů a rychlý růst je tento druh často využíván i pro tvorbu zajímavých hybridů.

Text a foto: Roman Staník, hlavní foto rostliny s téměř bílými květy pochází z Cuesta La Chilca, v provincii Catamarca, pořízeno v prosinci 2015. Žlutě kvetoucí rostliny fotografovány na lokalitě u Anillaco v provincii La Rioja, v prosinci 2013.